

Projektbeskrivelse

Det 2-årige projekt: Konsulenter i regionale netværk for biblioteksbetjening af etniske minoriteter er blevet forlænget med et år (sept. 04 - aug. 05). Forlængelsen er sket på baggrund af:

- at man har tildelt konsulenterne en central rolle i Biblioteksstyrelsens kampagne: *Biblioteket - en port til det danske samfund*
- at projektet i løbet af den første projektperiode august 2002 - juli 2004 har bidraget til at skabe opmærksomhed omkring og sætte nye initiativer i gang i forhold til biblioteksbetjening af etniske minoriteter
- at konsulenterne har opbygget en støttende infrastruktur og har gennem deres tiltag også styrket kompetenceudviklingen.

De hidtidige erfaringer fra projektet viser et stort behov for støtte og koordinering. Det har vist sig at det er en lang proces at få sat fokus på området både internt i bibliotekerne og bredt i den lokale kommunale verden.

Handleplanerne for den forlængede projektperiode udgør projektbeskrivelsen

Projektbeskrivelse: Konsulenter i regionale netværk for biblioteksbetjening af etniske minoriteter i et kulturelt mangfoldigt samfund august 2002 - juli 2004.

- Status
- Projektbeskrivelse
- Projektets formål og idégrundlag
- Projektets målsætning
- Projektkonsulenternes roller og funktioner
- Økonomi
- Organisation
- Tidsplan

Status

Biblioteksstyrelsen har den 22. maj 2002 udmeldt, at der skal oprettes 4 deltids-konsulentstillinger. Projektet skal dække hele landet, dvs. at dette projekt geografisk følger netværksområderne, således at:

- Netværk 1: v. Gentofte Bibliotekerne og Albertslund Bibliotek som projektansvarlig dækker Københavns og Frederiksborg amter, samt København og Frederiksberg kommuner
- Netværk 2: v. Greve Bibliotek dækker Roskilde, Bornholms, Vestsjællands og Storstrøms amt.
- Netværk 3: v. Odense Centralbibliotek dækker Ribe, Vejle, Sønderjyllands og Fyns amt
- Netværk 4: v. Århus Kommunes Biblioteker og Viborg Centralbibliotek som projektansvarlig dækker Ringkøbing, Nordjyllands, Århus og Viborg amter

Ikke alle dele af regionerne kan få samme opmærksomhed og det er derfor vigtigt, at styregruppen sikrer, at forventningerne afpasses til de givne muligheder. For Gentofte-projektets vedkommende skal det primært dække Københavns og Frederiksborg amter, dog inddrages København og Frederiksberg kommuner i den almindelige erfaringsudveksling på området.

Det overordnede projektansvar er samtidig blevet overdraget til Statsbiblioteket og den

koordinerende projektlederrolle placeret ved faglig konsulent Rubina K. Afzal, Statsbiblioteket/Indvandrerbiblioteket. Projektlederen har også det faglige ansvar for anvendelse af de centrale projektmidler med reference til styregruppen. Biblioteksstyrelsens bibliotekskonsulent Ann Poulsen indgår i projektet som sparringspartner for projektledelsen (Statsbiblioteket /Indvandrerbiblioteket) og deltager i fællesarrangementer og besøgsrunden. Desuden varetager hun administrationen af de decentrale midler.

Projektbeskrivelse

Undersøgelsen "Kulturinstitutionernes bidrag til det kulturelt mangfoldige Danmark" viser, at mange kulturinstitutioner gerne vil medtænke etniske minoriteter, men ofte ikke ved, hvordan de skal gribe sagen an. I samme undersøgelse fremhæves bibliotekerne blandt dem, der er nået længst på området og beskrives som mangfoldighedens stifindere.

Brugerundersøgelsen "Frirum til integration" dokumenterer, at de etniske minoriteter som gruppe i lige så høj grad som befolkningen som helhed er lånere på bibliotekerne. Materialebenyttelsen er forskellig fra sproggruppe til sproggruppe, men gennemsnitligt ligger på niveau med benyttelsen af dansksprogede materialer. De fleste brugere blandt de etniske minoriteter kommer på biblioteket for at bruge Internettet (65%), men mange kommer også for at låne bøger (53%) og læse aviser (50%). Biblioteket spiller altså en vigtig rolle i integrationsprocessen og udfylder den i kraft af sin brede informations- og kulturprofil.

Projektets formål og idégrundlag

Ambitionen for dette projekt er at styrke bibliotekernes rolle i spændingsfeltet mellem den kulturelle mangfoldighed og de indsatser der iværksættes for integrationsprocessen. Bibliotekernes bidrag til denne integration skal fungere som en katalysator for udvikling af nye biblioteksstrategier, der tilgodeser de etniske minoriteters viden-, kultur- og informationsbehov i denne proces.

Projektets overordnede formål er at:

- drive modeludvikling for biblioteksbetjening af de etniske minoriteter
- eksperimentere med nye samarbejdsformer i netværkskonstellationen
- skabe og udbrede interesse og motivation for området på den biblioteksfaglige og ledelsesmæssige front

Projektets målsætning

Modellerne skal:

- udvikles i et samarbejde mellem de 4 netværksområder, der deltager i Biblioteksstyrelsens forsøg med etablering af regionale konsulenter for biblioteksbetjening af etniske minoriteter og Statsbiblioteket/Indvandrerbiblioteket
- medvirke til at skabe et samarbejdsgrundlag for biblioteksarbejde med, om og for de etniske minoriteter
- understøtte formålet med at opbygge samarbejdsrelationer på tværs af fag, institutioner og sektorer både på det kommunale, regionale og nationale niveau
- tage afsæt i de eksisterende politikker for integration af de etniske minoriteter, der gælder i de respektive kommuner

Temaerne for modeludvikling kan tage udgangspunkt i:

Udvikling af bibliotekstilbud, der kan:

- bibringe målgruppen handlekompetencer i et demokratisk samfund

- understøtte målgruppens kulturtilpasnings- og integrationsproces
- understøtte målgruppens sprogtilegnelse ved opbygning af materialesamlinger, der afspejler den sproglige og kulturelle mangfoldighed
- udvikle målgruppenspecifikke tilbud baseret på elektroniske muligheder

Udvikling af biblioteksmetoder, der kan:

- støtte interkulturelt kompetenceudvikling og forståelsesramme, til fordel for bibliotekar-bruger-interaktionen
- udvikle biblioteket som et mødested for alle - for at fremme social og kulturel integration
- udvikle strategier for personalepolitik baseret på f.eks. mangfoldighedsledelse
- tilbyde en generel kompetenceudvikling for bibliotekets personale på området

Målet skal nås gennem udbygning af bibliotekernes rolle som informations- og formidlingscentre, og deres potentiale som mødested og frirum til integration.

Aktiviteterne skal være til gavn for alle biblioteker i netværksområderne og inddrage relevante forvaltninger og institutioner, der arbejder med integration og etniske minoriteter, og tjene som inspiration for andre kommuner rundt om i landet.

Projektkonsulenternes roller og funktioner

Projektkonsulenterne baserer sig på folkebiblioteket og de kommuner de skal arbejde med. Konsulenterne skal være folkebibliotekets forposter når det gælder afsøgning og udvikling af nye roller og samarbejdsformer for betjening af målgruppen: de etniske minoriteter. Opgaven består i at afsøge og udvikle metoder og modeller, baseret på de analyser og konkrete erfaringer, som konsulenterne samlet set tilvejebringer.

Konsulenterne skal være udviklingskonsulenter, ikke nødvendigvis specialister i lokal indvandrerbetjening, for at agere i en lokal sammenhæng med rådgivning og vejledning over for de enkelte folkebiblioteker i regionen.

Et succeskriterium for projektet er, at konsulenterne kan medvirke til at definere og udvikle de støttefunktioner, det lokale folkebibliotek til enhver tid vil have behov for, således at det enkelte bibliotek selv bliver i stand til at agere i et kulturelt mangfoldigt samfund.

Konsulenterne skal ligeledes medvirke til en oprustning af et fælles kompetencecenter på centralt niveau (Indvandrerbiblioteket), hvis strategi bl.a. er at opbygge viden om litteraturer og kulturer fra de lande, de største indvandrer- og flygtningegrupper kommer fra.

Indholdselementer i konsulentforsøget bliver derfor:

- Drøftelse af værdigrundlag og holdninger i et kulturelt mangfoldigt samfund. Måske er det folkebibliotekets rolle for folkeoplysning og dannelse, der skal defineres i et nyt perspektiv for at undersøge og afprøve nye kommunikationsformer og -strategier overfor denne målgruppe.

Afvikling af denne aktivitet vil tage afsæt i internat-mødet

- Afdækning og udvikling af de elementer, der skal indgå i kompetenceprogrammet for konsulenterne. En professionalisering af kompetenceudviklingen vil medvirke til at skabe større viden om kulturmødet og metoder til at agere i et kulturelt mangfoldigt samfund. Det bærende element i kompetenceudviklingen skal være fokusering på evnen til at skabe fornyelse såvel hos medarbejderen som hos institutionen

Afvikling af disse aktiviteter vil foregå i workshops

- Afklaring af de elementer, der skal/kan indgå i en profil for folkebiblioteket til understøttelse og udvikling af bibliotekets virkefelt i et kulturelt mangfoldigt samfund. Her skal behovet for samarbejde på tværs af strukturer, institutioner og faggrupper være i fokus for at opnå optimale løsningsmodeller
Projektlederen vil på baggrund af opsamling af konkrete projekterfaringer og metoder udarbejde oplæg til drøftelse på styregruppe-møder
- Evaluering af modeludvikling
Gennemføres under styregruppens ansvar

Økonomi

De fire biblioteker der indgår i projektet har fået tilsagn om kr. 170.000,- for år 2002 og kr. 170.000,- for år 2003.

Statsbiblioteket er bevilget kr. 80.000,- til projektledelsen.

1,24 mio. kr. er reserveret til fællesudgifter i projektet, såsom:

1. Konferencer/seminar

- 1.1 Markedsføringskonferencen
- 1.2 Midtvejsevaluering/-seminar
- 1.3 Slutseminar

2. Møder

2.1 Internatmøde

Konsulenterne skal ligeledes medvirke til en oprustning af et fælles kompetencecenter på centralt niveau (Indvandrerbiblioteket), hvis strategi bl.a. er at opbygge viden om litteraturer og kulturer fra de lande, de største indvandrer- og flygtningegrupper kommer fra.

Indholdselementer i konsulentforsøget bliver derfor:

- Drøftelse af værdigrundlag og holdninger i et kulturelt mangfoldigt samfund. Måske er det folkebibliotekets rolle for folkeoplysning og dannelse, der skal defineres i et nyt perspektiv for at undersøge og afprøve nye kommunikationsformer og -strategier overfor denne målgruppe.
Afvikling af denne aktivitet vil tage afsæt i internat-mødet
- Afdækning og udvikling af de elementer, der skal indgå i kompetenceprogrammet for konsulenterne. En professionalisering af kompetenceudviklingen vil medvirke til at skabe større viden om kulturmødet og metoder til at agere i et kulturelt mangfoldigt samfund. Det bærende element i kompetenceudviklingen skal være fokusering på evnen til at skabe fornyelse såvel hos medarbejderen som hos institutionen
Afvikling af disse aktiviteter vil foregå i workshops
- Afklaring af de elementer, der skal/kan indgå i en profil for folkebiblioteket til understøttelse og udvikling af bibliotekets virkefelt i et kulturelt mangfoldigt samfund. Her skal behovet for samarbejde på tværs af strukturer, institutioner og faggrupper være i fokus for at opnå optimale løsningsmodeller
Projektlederen vil på baggrund af opsamling af konkrete projekterfaringer og metoder udarbejde oplæg til drøftelse på styregruppe-møder
- Evaluering af modeludvikling
Gennemføres under styregruppens ansvar.

Økonomi

De fire biblioteker der indgår i projektet har fået tilsagn om kr. 170.000,- for år 2002 og kr. 170.000,- for år 2003.

Statsbiblioteket er bevilget kr. 80.000,- til projektledelsen.

1,24 mio. kr. er reserveret til fællesudgifter i projektet, såsom:

1. Konferencer/seminar

- 1.1 Markedsføringskonferencen
- 1.2 Midtvejsevaluering/-seminar
- 1.3 Slutseminar

2. Møder

- 2.1 Internatmøde
styregruppen. Projektgruppen mødes efter behov eller minimum 2 gange årligt.

Herudover vil der blive etableret regionale organisationsformer i tilknytning til det enkelte projekt. Sammensætning af denne organisering vil blive varetaget af det udvalgte projektbibliotek og afspejle det enkelte netværksområdets demokratiske repræsentations-struktur.

Tidsplan

På grund af den opståede forsinkelse er det hensigten at forskyde projektplanen med start pr. 1. august 2002 - 31. juli 2004. Projektplan er opdelt i faser og en estimeret tids- og aktivitetsplan på følgende vis:

- Udredningsfasen
formålet med udredningsfasen er at indsamle viden om målgruppens forudsætninger og brugeradfærd (primært gennem eksisterende materiale) samt bibliotekernes forventninger og ønsker til projektet, for derigennem at sikre et brugbart udgangspunkt for det videre arbejde med modeludviklingen. Forløbet skal give klarhed over indholdsmæssige prioriteringer og sikre at disse er i overensstemmelse med de i projektbeskrivelsen definerede mål. Projektorganisation etableres - rapporteringsrutiner aftales. Projekthjemmesiden etableres.

Tidsplan

August 2002 - December 2002.

Aktiviteter

August: Arbejdet indledtes ved et "Kick-off-møde" den 15. august 2002 hvor de deltagende biblioteker og Biblioteksstyrelsen deltog.

September: Styregruppen afholder sit første møde. På mødet behandles udkast til kommissorium, forslag til endelig arbejds- og tidsplan, valg af evaluator, overordnet budget for de centrale midler og oplæg til startkonference.

September - Oktober: Foretages en besøgsrunde til de deltagende projektbiblioteker. Planlægning af konferencen.

November: Afholdes internatmøde med tilhørende workshop, herunder definition af

projektets mål og succeskriterier. Udkast til handleplaner for de 4 netværksområder udarbejdes.

December: Afholdes møde i styregruppen og projektgruppen.

- **Konceptudviklingsfasen**
formålet med konceptudviklingsfasen er at beskrive modelspecifikationen. Projektets mål og succeskriterier konkretiseres i denne fase og udmøntes i egentlige handleplaner. Projektets eventuelle mulig risikoområder afdækkes.

Tidsplan

Januar 2003 - Februar 2003.

Aktiviteter

Februar: Afholdelse af markedsføringskonference om projektet rettede mod fagfolk, brugerrepræsentanter og andre interessenter.

- **Implementeringsfasen**
Konceptet skal realiseres i de enkelte netværksområder og gennemføres i et tæt samarbejde mellem projektlederen og projektkonsulenterne. De ændrede arbejdsrutiner implementeres organisatorisk. Det aftalte kompetenceprogram gennemføres og de nye arbejdsgange indføres. Organisationsforankring sikres ved fastholdelse af idéer, udsprunget af projektet, som modeller og koncepter.

Tidsplan

Marts 2003 - December 2003.

Aktiviteter

Marts - april: Afholdes faglige workshops i projektgruppen.

Maj: Afholdes styregruppemøde. November: Afholdes styregruppemøde.

August - December: Projektgruppen mødes efter behov. Med mulighed for at invitere en større deltagerantal til sine faglige arrangementer.

- **Evalueringsfasen**
Projektet evalueres i relation til succeskriterier og det projekttekniske forløb bliver gennemgået både på det overordnede plan og institutionsplan. Dokumentation indsamles og beskrives. Markedsføring og informationsformidling indledes gennem præsentation og formidling af slutrapporten ved en afsluttende workshop for potentielle brugere, biblioteker og institutioner. Sammendrag af evalueringsrapporten og projektresultater bliver søgt optaget i fagtidsskrifter for at skabe opmærksomhed om projektet.

Tidsplan

Januar 2004 - August 2004

Aktiviteter

Januar: Afholdes styregruppemøde.

Februar: Evalueringsprocessen intensiveres.

Juni: Afrapportering fra projektlederen foreligger til godkendelse.

Juni - August: Markedsførings- og informationsformidlings tiltag intensiveres. Workshop

rettede mod fagfolk og slutbrugere afholdes og projektresultaterne formidles.

August: Afsluttende styregruppemøde - indstilling vedrørende fremtiden (bl.a. på grundlag af evalueringsrapporten).

På grund af den opståede forsinkelse er det hensigten at forskyde projektplanen med start pr. 1. august 2002 - 31. juli 2004. Projektplan er opdelt i faser og en estimeret tids- og aktivitetsplan på følgende vis:

- **Udredningsfasen**
formålet med udredningsfasen er at indsamle viden om målgruppens forudsætninger og brugeradfærd (primært gennem eksisterende materiale) samt bibliotekernes forventninger og ønsker til projektet, for derigennem at sikre et brugbart udgangspunkt for det videre arbejde med modeludviklingen. Forløbet skal give klarhed over indholdsmæssige prioriteringer og sikre at disse er i overensstemmelse med de i projektbeskrivelsen definerede mål. Projektorganisation etableres - rapporteringsrutiner aftales. Projekthjemmesiden etableres.

Tidsplan

August 2002 - December 2002.

Aktiviteter

August: Arbejdet indledtes ved et "Kick-off-møde" den 15. august 2002 hvor de deltagende biblioteker og Biblioteksstyrelsen deltog.

September: Styregruppen afholder sit første møde. På mødet behandles udkast til kommissorium, forslag til endelig arbejds- og tidsplan, valg af evaluator, overordnet budget for de centrale midler og oplæg til startkonference.

September - Oktober: Foretages en besøgsrunde til de deltagende projektbiblioteker. Planlægning af konferencen.

November: Afholdes internatmøde med tilhørende workshop, herunder definition af projektets mål og succeskriterier. Udkast til handleplaner for de 4 netværksområder udarbejdes.

December: Afholdes møde i styregruppen og projektgruppen.

- **Konceptudviklingsfasen**
formålet med konceptudviklingsfasen er at beskrive modelspecifikationen. Projektets mål og succeskriterier konkretiseres i denne fase og udmøntes i egentlige handleplaner. Projektets eventuelle mulig risikoområder afdækkes.

Tidsplan

Januar 2003 - Februar 2003.

Aktiviteter

Februar: Afholdelse af markedsføringskonference om projektet rettede mod fagfolk, brugerrepræsentanter og andre interessenter.

- **Implementeringsfasen**
Konceptet skal realiseres i de enkelte netværksområder og gennemføres i et tæt samarbejde mellem projektlederen og projektkonsulenterne. De ændrede

arbejdsrutiner implementeres organisatorisk. Det aftalte kompetenceprogram gennemføres og de nye arbejdsgange indføres. Organisationsforankring sikres ved fastholdelse af idéer, udsprunget af projektet, som modeller og koncepter.

Tidsplan

Marts 2003 - December 2003.

Aktiviteter

Marts - april: Afholdes faglige workshops i projektgruppen.

Maj: Afholdes styregruppemøde. November: Afholdes styregruppemøde.

August - December: Projektgruppen mødes efter behov. Med mulighed for at invitere en større deltagerantal til sine faglige arrangementer.

- **Evalueringsfasen**
Projektet evalueres i relation til succeskriterier og det projekttekniske forløb bliver gennemgået både på det overordnede plan og institutionsplan. Dokumentation indsamles og beskrives. Markedsføring og informationsformidling indledes gennem præsentation og formidling af slutrapporten ved en afsluttende workshop for potentielle brugere, biblioteker og institutioner. Sammendrag af evalueringsrapporten og projektresultater bliver søgt optaget i fagtidsskrifter for at skabe opmærksomhed om projektet.

Tidsplan

Januar 2004 - August 2004

Aktiviteter

Januar: Afholdes styregruppemøde.

Februar: Evalueringsprocessen intensiveres.

Juni: Afrapportering fra projektlederen foreligger til godkendelse.

Juni - August: Markedsførings- og informationsformidlings tiltag intensiveres. Workshop rettede mod fagfolk og slutbrugere afholdes og projektresultaterne formidles.

August: Afsluttende styregruppemøde - indstilling vedrørende fremtiden (bl.a. på grundlag af evalueringsrapporten).